

... مهتاب‌ها

ای نگاهت خنده مهتاب‌ها
بر پرند رنگ رنگ خواب‌ها
ای صفای جاودان هرچه هست:
باغ‌ها، گل‌ها، سحرها، آب‌ها
ای نگاهت جاودان افروخته
شمع‌ها، خورشیدها، مهتاب‌ها
ای طلوع بی زوال آرزو
در صفای روشنی محراب‌ها
ناز نویینی تو و دیدار توست
خنده مهتاب در مرداب‌ها
در خرام نازنینت جلوه کرد
رقص ماهی‌ها و پیچ و تاب‌ها.

(محمدرضا شفیعی کدکنی)

خبرنامه

شماره ۳۵

زیر نظر مدیر قطب علمی

قطب علمی فردوسی و شاهنامه

شماره سی و پنجم - زمستان ۱۳۹۸

مشهد - میدان آزادی - پردیس دانشگاه فردوسی مشهد

صفحه خانگی: www.cef.ir

تلفکس: ۰۵۱ - ۳۸۸۰۶۷۳۳

طراحی و صفحه‌آرایی: مرضیه دلیری اصل

همکاری برای تهیه مطالب: فاطمه محمدزاده

قطب علمی فردوسی و شاهنامه

پیام روشن باران

در ادامه این دیدار دکتر شفیعی کدکنی از حضور پُرشور استادان و دانشجویان دانشگاه فردوسی سپاسگزاری کرد و کمترین دستاورد این دیدار را تجدید سخنان خود در ستایش یکی از بزرگترین استادان بزرگ ادبیات؛ یعنی استاد مظاهر مصفاً عنوان کرد. وی در همین باره گفت: همین که این جمع باشکوه خاطراتی را از تجدید عرایض من می‌شنوند، بزرگداشتی است عملاً برای یکی از شریف‌ترین‌ها و مردان این عصر و یکی از شاعران طراز اول روزگار ما. دکتر شفیعی کدکنی درباره‌ی نوع ارتباط خود با دانشجویان اظهار داشت که با دانشجویان خود چه در ایران و چه در خارج از ایران، به راحتی سخن می‌گوید و کلاً روش معلّمی وی اینگونه است. وی از حاضران در جلسه خواست چنانچه پرسشی دارند مطرح کنند تا به آن پاسخ داده شود.

دکتر سید مهدی زرقانی، مدیر گروه زبان و ادبیات فارسی، ضمن خوشامدگویی به استاد شفیعی کدکنی یکی از پرسش‌ها را در حوزه‌ی عرفان قرائت کرد و استاد به آن پاسخ دادند. پرسش درباره‌ی نکته‌ای بود که در کتاب *زبان شعر در نثر صوفیه* نوشته‌ی دکتر شفیعی کدکنی بیان شده است. استاد در این کتاب بیان کرده‌اند که عرفان خوانش ذوقی از ادیان است. حاضران در جلسه از ایشان خواستند که درباره‌ی این نظر خود توضیح دهند. دکتر شفیعی کدکنی ابتدا به این نکته اشاره کرد که در طول تاریخ و در کتاب‌های بزرگ عرفانی، تعاریف

پیام روشن باران

(دیدار با دکتر محمد رضا شفیعی کدکنی)

روز یکشنبه، بیست‌وششم آبان‌ماه ۱۳۹۸ دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی دکتر شریعی سرشار از پیام‌های روشن باران بود در کلام استاد محمدرضا شفیعی کدکنی. همه آمده بودند تا از زلال باران کلامش قطره‌ای بنوشند و بنیوشند.

در آغاز این دیدار صمیمانه با حضور جمع بی‌شمار استادان و دانشجویان از رشته‌های مختلف، دکتر محمد جعفر یاحقی حضور دکتر شفیعی کدکنی را در این دانشکده، فرصتی مغتنم برای استادان و دانشجویان عنوان کرد و اظهار داشت که آخرین باری که ایشان به مشهد آمده‌اند، شش سال پیش (۱۳۹۲) در مراسم چهلم استاد محمد قهرمان بوده‌است. دکتر یاحقی با ذکر این نکته که دکتر شفیعی کدکنی دانش‌آموخته‌ی دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی دکتر شریعی (ساختمان سابق) است و رساله‌ی دوره‌ی کارشناسی ایشان در این دانشکده موجود است، ایشان را تجسم دانشکده‌ی ادبیات دانست و از ایشان دعوت کرد که در مراسم هفتاد سالگی تأسیس دانشگاه فردوسی مشهد حضور داشته باشند. دکتر یاحقی با سپاسگزاری از دکتر جلالی، دکتر اسلامی و نیز مهندس همایون حاجی‌خانی، همراهان دکتر شفیعی کدکنی، از استاد دعوت کرد هر نکته‌ای از خاطره تا بحث علمی را که خود صلاح می‌دانند، برای مشتاقان مطرح کنند. وی همچنین ضمن ارج نهادن به مقام علمی و ادبی شادروان استاد مظاهر مصفاً، توصیه‌ها و دانستن حالات و مقامات ایشان را از زبان دکتر شفیعی کدکنی، راهی برای قدرشناسی از آن استاد بزرگوار عنوان کرد. دکتر یاحقی از دکتر شفیعی کدکنی درخواست کرد همچنانکه ایشان کتاب *حالات و مقامات م. امید* را نوشته‌اند، حالات و مقامات دکتر مظاهر مصفاً را نیز بنویسند و همگان را از فضایل و دانش ایشان بهره‌مند کنند. دکتر یاحقی استاد مصفاً را انسانی بزرگ دانست که خاطراتش می‌تواند برای همگان درس باشد.

دکتر یاحقی حضور دکتر شفیعی کدکنی در دانشگاه فردوسی را موهبتی برای استادان و دانشجویان عنوان کرد و اظهار داشت که دکتر شفیعی کدکنی به هیچ دعوتی پاسخ نمی‌دهند ولی به دانشگاه فردوسی که دانشگاه خود ایشان است، عشق می‌ورزند و هر وقت که به اینجا دعوت شده‌اند، علی‌رغم همه گرفتاری‌ها دعوت ما را پذیرفته‌اند.

بعد از این دیدار هم دکتر محمدجعفر یاحقی در صفحه اینستاگرام خود مطلب زیر را به این مناسبت بارگزاری کرد:

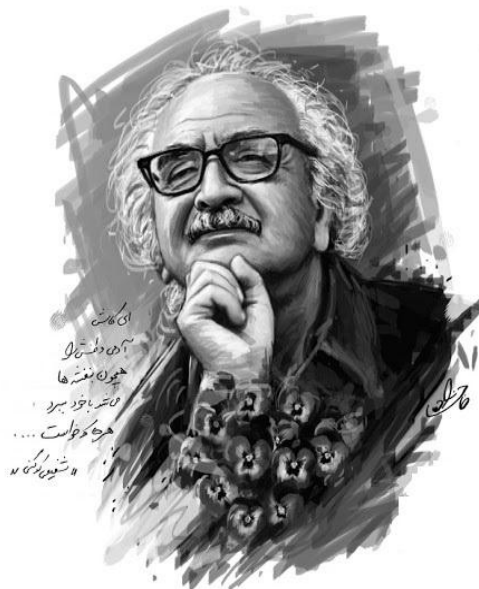
... که عنقا را بلند است آشیانه

آری خوشدلی عنقای مغرب و کبریت احمر و زمرد اصف است» این سخن نغز را، که زبان حال و از سویدای دل همه ماست، از کتاب *سندباد نامه* در خاطر دارم. از میان همه معانی «عنقای مغرب» با این یکی کار دارم که از کمیاب‌ها می‌گوید و از دور از دسترسها: از شین‌هایی شهید آمیزی مثل شادی، مثل خوشدلی، مثل شفیعی کدکنی و از بسیاری کمیابهای دیگر که سخت بدانها نیازمندیم و دلمان برای بودنشان و دیدنشان لک می‌زند. دور شهید شادی و خوشدلی را که دیری است خط کشیده و به نابودنش خوگرشده ایم و گاهی آن هم در خفا، دور از چشم اغیار، برای بعضی از ما «دیدار می‌نماید و پرهیز می‌کند».

اما شفیعی کدکنی عنقای دیگری است که نمی‌گویم «او را بلند است آشیانه» اما در هر حال کم می‌توان بر پای او دام نهاد. و این بار به برکت کار خیری که او را به دام انداخته بود،

متعددی از عرفان و زیبایی مطرح شده‌است؛ اما هیچ کدام تعاریف علمی نیستند و تاکنون پاسخی صد در صدی درباره چیستی عرفان داده نشده‌است. وی در ادامه اظهار داشت، پاسخی که انسان به عرفان و تجربه عرفانی می‌دهد، پاسخی علمی نیست؛ بلکه پاسخی اقناعی است. وی تعریف خود از عرفان را حاصل تأملات شخصی خود در باب نگاه جمال‌شناسانه از تجربه دینی عنوان کرد و گفت، در هر دینی دو گروه وجود دارند، یا دین خاص خود را با نگاه هنری می‌نگرند یا خیر. اگر با نگاه هنری می‌نگرند می‌توان پذیرفت؛ در غیر این صورت پذیرفته نمی‌شود.

دکتر شفیعی کدکنی همچنین درباره کارکرد عرفان در قرن ۲۱ و عرفان متعالی و مبتذل اظهار داشت، همان‌طور که درک تجربه عرفانی و زیبایی متفاوت است. برخی ممکن است از یک موسیقی مبتذل لذت ببرند و برخی از موسیقی متعالی. درباره عرفان نیز افرادی هستند که از عرفان مبتذل لذت می‌برند؛ چنانکه یک درویش ممکن است آن‌ها را به وجد آورد. دکتر شفیعی کدکنی این بحث را با شعری از مولانا پایان داد:

پس کلام پاک در دل‌های کور
 می‌نپاید می‌رود تا اصل نور
 وان فسون دیو در دل‌های کز
 می‌رود چون کفش کز در پای کز.

مهم نیست که شفیع طی نزدیک به دو ساعتی که بر صندلی تالار فردوسی تکیه زده بود چه گفت و به چند پرسش از انبوه پرسشهای مکتوب حاضران در باره عرفان و زیباشناسی پاسخ گفت، مهم این است که لحظه لحظه دیدار او برای تک تک حاضران مشتاق نشاط بود و خاطره و خرسندی و شادمانگی و خوشدلی و خوش منشی؛ و کدام صواب یا ثواب برتر از این که در این واویلای غمناکی بتوانی اینهمه دل را در یک دیدار تا این پایه شادکنی و ذره ای از غمزدگی و سوکنای برهانی!

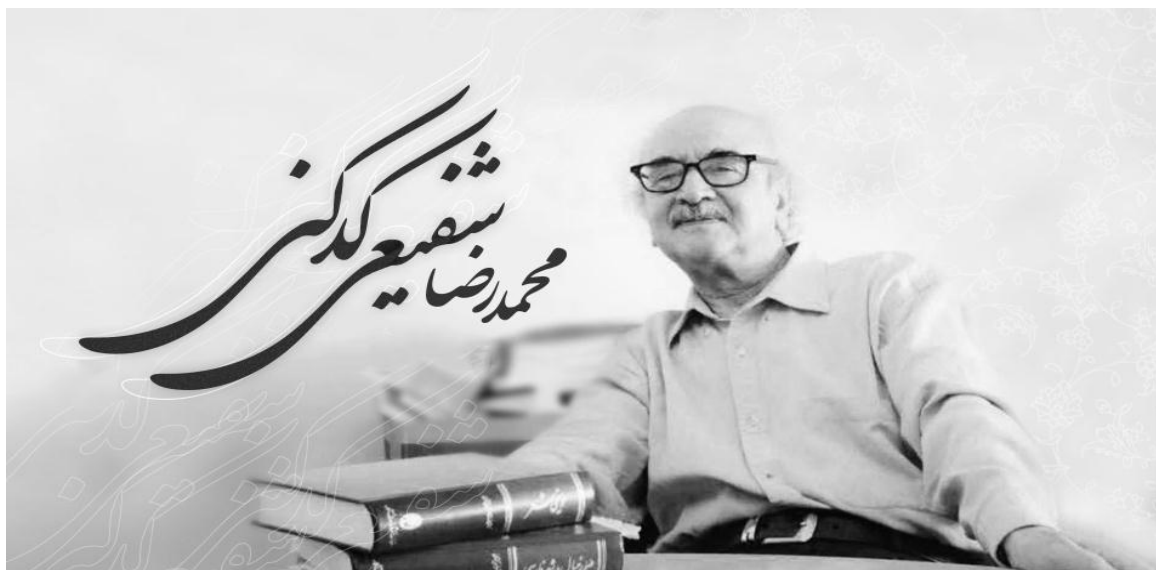
در پایان از زبان همه حاضران از شفیع به جان سپاسگزاری کردم که روز یکشنبه ۲۶ آبان ۱۳۹۸ بر لوح دل همه دلدادگان ادب و عرفان به عنوان روزی تاریخی و در تاریخ دانشکده ادبیات مشهد به عنوان روزی تأثیرگذار و دل‌انگیزه جادانه خواهد شد.

اما این سخن چرا حالا به ملاحظه شما می‌رسد؟ این هم بماند بالای همان سوکمندها و غمناکیها که هرروز از نو به مبارکبادتان می‌آید؛ و «این برف را [هیچگاه] سر باز ایستادن نیست».

بعد از شش سال باردیگر به دستاویز التماس بی اندازه دانشجویانم پای او را به دانشکده ادبیات مشهد بازکردم در ولوله دانشجویان و شفیع جویان شهر که از در و دیوار بزرگترین سالن دانشکده (تالار فردوسی) و راهروهای مجاور بالا می‌رفتند و به زبان مرادش عطار می‌گفتند: «افتخار زمانه میم سرشک // ای چو عنقا نظیر تو معدوم».

آخرین باری که نسل پیشین دانشجویان ادبیات و برخی از حاضران همین جلسه او را در مشهد دیده بودند، شش سال پیش بود به گمانم در مراسم هفتم یا چهلم در گذشت دوست جان جانی اش محمد قهرمان که با کم کسی چون او «یکی روح بود اندر دو بدن». نه که در این فاصله شفیع به مشهد نیامده باشد که او تقریباً همه ساله سرراه کدکن روز یا روزهایی هم در مشهد می‌ماند عنقاوار «چو سیمرغ و کیمیا» و چه چاره که اگر آفتابی شود از جوش دوستدارانش به ستوه می‌آید، درست مثل امروز که آمده بود، و البته به لطایفی از مهلکه نجاتش دادیم.

آن دیدار غمگرفته و سوکناک بود و این دیدار نه چنان غمناک که بینداری خنده ای بر گوشه لبی ننشیند در فقدان سهمناک شادی و خوشدلی و چرا که نشیند که دیدار او فی حد ذاته شادی بود و خوشدلی برای مشتاقانی که بسیاری شان او را برای بار اول می‌دیدند و آنها هم که بار دوم یا چندم بود برایشان این دیدار قند مکرر بود.

همایش‌های علمی

همایش‌های داخلی

- چهارمین همایش ملی نگاه نو به زبان و ادب عامه

چهارمین همایش ملی «نگاه نو به زبان و ادب عامه»، با همکاری انجمن علمی - آموزشی معلمان زبان و ادبیات فارسی خراسان رضوی، مؤسسه فرهنگی هنری خردسرای فردوسی، انجمن علمی زبان و ادبیات فارسی، فرهنگستان زبان و ادب فارسی، قطب علمی فردوسی و شاهنامه، انجمن ترویج زبان و ادب فارسی شعبه خراسان، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی و اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی، ساعت ۹ صبح روز پنج‌شنبه، نهم آبان‌ماه ۱۳۹۸ در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی برگزار شد.

سهام خراسان در فرهنگ عامه

دکتر محمد جعفر یاحقی، رئیس این همایش، پس از اشاره به محرومیت خراسان در فرهنگ عامه، مطالعه در این عرصه را بسیار ضروری اعلام کرد. وی در ادامه، توجه فرهنگ عامه به مسائل مردم‌شناسی، لهجه‌ها، گویش‌ها و آداب و رسوم روستاها را ارزشمند دانست و ادبیات را سرشار از غنای مردم‌شناسی عنوان کرد که باید آن را در زبان مردم یافت.

فرهنگ عامه، فرهنگ بشری

دکتر خدابنده، مدیرکل آموزش و پرورش خراسان رضوی، فرهنگ عامه را جزئی از فرهنگ بشری عنوان کرد که می‌تواند زیربنای ادبیات و هنر هر ملتی باشد.

مردم و فرهنگ را باید جدی گرفت

دکتر غلامحسین غلامحسین‌زاده، رئیس انجمن زبان و ادب فارسی، درباره پیشینه پژوهش زبان و ادب عامه، نحوه تصویب گرایش فرهنگ عامه در وزارت علوم، تدریس این درس در دانشگاه تربیت مدرس و دانشگاه‌های دیگر و راه‌اندازی مجله علمی - پژوهشی در حوزه مطالعات ادبیات عامه توضیح داد.

رئیس انجمن زبان و ادبیات فارسی برگزاری سلسله همایش‌های فرهنگ عامه را سبب رونق گرفتن مطالعات علمی و جبران کمبود منابع و تحقیقات در این باره عنوان کرد و اظهار داشت که باید مردم و فرهنگ را جدی گرفت.

فرهنگ فراموش شده است

دکتر محمد حسین پاپلی‌بزدی، رئیس پژوهشکده امیرکبیر جهاد دانشگاهی، سخنران دیگر این همایش بود. وی با ذکر این نکته که نباید فرهنگ عامه را منحصر به ادبیات دانست، اظهار داشت که فرهنگ عامه باید سیستمی با دانش‌ها و استادان مختلف باشد و حتی افراد بی‌سواد اما با فرهنگ دعوت شوند تا به کمک آن‌ها راه زندگی گذشته پیدا شود. وی در پایان، این نکته را یادآور شد که فراموش کردن فرهنگ خود، سبب پدیدآمدن مشکلات فراوان در زندگی شده است.

اضطراب مرگ فرهنگ

دکتر نعمت‌الله فاضلی، استاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، گفتمان تغییر را بنیادی‌ترین گفتمان حاکم بر جامعه

هدایت و دیگران در زمینه فرهنگ عامه اظهار داشت که فولکلور هیچ‌گاه نمی‌میرد، بلکه در فرایند زمان بازتولید می‌شود. دکتر محمد جعفری، پژوهشگر مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی، دکتر سید قاسم حسنی، عضو هیئت علمی دانشگاه مازندران، دکتر فرزاد قائمی، عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد، دکتر سید علی کرامتی مقدم، دکتر لاله آشنا، پژوهشگر فرهنگ و ادبیات عامه، حامد مهرداد، دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی (گرایش ادبیات حماسی)، دکتر حسن اکبری بیرق، جواد محقق نیشابوری، مرتضی اسدی‌پور، دکتر فاطمه ماهوان، عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی و مصطفی توفیقی، سخنرانان دیگر این همایش بودند که مقالات خود را با موضوع فرهنگ عامه ارائه دادند. مراسم پایانی این همایش، به قدرانی از استاد محسن میهن‌دوست اختصاص داشت. استاد میهن‌دوست پنجاه سال از عمر خود را صرف پژوهش در ادبیات فولکلور ایران کرده است.

دکتر سید علی کرامتی مقدم، دبیر علمی چهارمین همایش نگاهی نو به زبان و ادب عامه، از چگونگی برگزاری، نحوه دریافت و داوری علمی مقالات سخن گفت و اظهار داشت که ۲۳ مقاله از ۱۳۶ مقاله پذیرفته‌شده در این همایش، در کتاب کلید گنج سعادت و بقیه در فصلنامه‌های پاژ، مهرا، پژوهش‌های ادبی و بلاغی و مجموعه الکترونیک به چاپ خواهد رسید. گفتنی است کتاب کلید گنج سعادت (مجموعه مقالات چهارمین همایش ملی نگاهی نو به زبان و ادب عامه) در ۵۰۴ صفحه، به کوشش دکتر سید علی کرامتی‌مقدم و دکتر جواد میزبان و با نظارت دکتر محمد جعفر

ایران در ۵۰۰ سال اخیر عنوان کرد و اینکه فرهنگ مردم، شیوه زندگی قومی و زبان عامه، بخش مهمی از این گفتمان است. وی ادامه داد که در دوره معاصر، مفهومی به نام فرهنگ مردم وجود دارد که در دوره پیشامعاصر هم با آن می‌زیستیم اما نامی برای آن وجود نداشت. وی با این توضیح که فرهنگ دارای ابعادی است که تجزیه و بخشی از آن جدا شده است، اظهار داشت که این جداشدن، نتیجه تغییر است که نتیجه آن بی‌قراری است و این بی‌قراری برای انسان نوعی ایرانی، اضطراب مرگ فرهنگ است. وی ادامه داد، این گذشته نیست که در فرهنگ مردم ما را به خود جلب می‌کند بلکه اضطراب از یک آینده و مرگ است. آینده‌ای که انسان ایرانی می‌اندیشد که نکند به پایان حیات خویش رسیده باشد. وی وظیفه پژوهشگران فرهنگ عامه را دست‌یافتن به تفسیری انتقادی از هستی‌شناسی تاریخی اکنون دانست و اینکه فولکلور باید جای خود را در هستی‌شناسی معاصر بیابد.

فولکلور هیچ‌گاه نمی‌میرد

علی بلوکباشی، نویسنده و پژوهشگر حوزه مردم‌شناسی و فرهنگ عامه، تلاش در زمینه مطالعه فرهنگ عامه را راهی برای شناخت انسان عنوان کرد و با ذکر این نکته که حدود ۱۷۰ سال از وضع اصطلاح «فولکلور» می‌گذرد و این اصطلاح، ۲۵ سال پیش از تعریف نوین فرهنگ وضع شده است، ادیبانی همچون میرزا حبیب اصفهانی، محمدعلی جمالزاده، صادق هدایت و غلامرضا رشید یاسمی را نخستین کسانی دانست که با این تعریف آشنا بوده‌اند. وی پس از توضیح درباره اقدامات صادق

در بخش دوم همین روز، پروفسور شیام بیهار لال با موضوع «همایون و شکل‌گیری مکتب نقاشی گورکانی»، پروفسور گیانش‌وار پورانا با عنوان «هجرت همایون: نقطه عطفی در تاریخ امپراتوری گورکانی»، پروفسور داوان با درباره «همایون و بنای پلی میان دو تمدن باستانی» و پروفسور کومار سینک درباره «تاریخ‌نگاری همایون: دیپلماسی برای یک پادشاه و یک انسان» و دکتر نوروزی با عنوان «زمینه‌ها و چگونگی نقش‌آفرینی ایرانیان در دوره همایون و پیامدهای آن» سخنرانی کردند. رونمایی از جلد پنجم *دانشنامه زبان و ادب فارسی در شبه‌قاره هند* پایان‌بخش برنامه‌های روز نخست این همایش بود.

روز دوم همایش دکتر صفت‌گل، استاد دانشگاه تهران، با عنوان «نخستین پیوندهای تیموریان هندوستان با ایران و الگوی تاریخی روابط خارجی شرقی عصر صفویه»؛ دکتر کریم نجفی بزرگر درباره «همایون در ایران، مسیر سفر و مدت اقامت»؛ دکتر محمد جعفر یاحقی با موضوع «همایون در خراسان»؛ دکتر هدی سیدحسین‌زاده با عنوان «همایون در ایران»؛ دکتر مصطفی پورمحمدی با عنوان «دو هنرمند همراه همایون، میرمصور و سید علی» و پروفسور کومارسینک با عنوان «تاریخ‌نگاری همایون، دیپلماسی برای یک پادشاه و یک انسان» سخنرانی خود را ارائه دادند. مراسم رونمایی از دویستمین شماره *جستارهای ادبی* (مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دکتر شریعتی) پایان‌بخش برنامه‌های روز دوم این همایش بود.

یاحقی، در انتشارات تمرین به چاپ رسیده است. همچنین تعدادی از مقالات در مجموعه الکترونیک با عنوان «صد قافله دل» منتشر شده است.

- همایش بین‌المللی «همایون در هند و ایران»

همایش بین‌المللی «همایون در هند و ایران» با همکاری گروه شبه‌قاره فرهنگستان زبان و ادب فارسی، رایزنی فرهنگی هند و مؤسسه فرهنگی میراث مشترک ایران و هند، روزهای یکشنبه و دوشنبه، بیست‌وششم و بیست‌وهفتم آبان‌ماه ۱۳۹۸ در فرهنگستان زبان و ادب فارسی برگزار شد.

در این همایش که دکتر غلامعلی حداد عادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی، دکتر گدام دارمندرا، سفیر هند در ایران، و دکتر محمد رضا نصیری، مدیر گروه شبه‌قاره فرهنگستان زبان و ادب فارسی و دکتر محمد جعفر یاحقی، مدیر قطب علمی فردوسی و شاهنامه و عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی حضور داشتند، مقالاتی درباره «همایون»، شاهزاده هندی که به دربار شاه طهماسب صفوی پناهنده شده بود، ارائه شد.

سخنرانی دکتر آذرمیدخت صفوی، استاد دانشگاه علیگر درباره «سفر همایون به ایران و آثار و ثمرات فرهنگی و ادبی آن بر اساس منابع فارسی»، دکتر مهری ادریسی، استاد دانشگاه پیام نور، با عنوان «بازتاب سفر همایون به ایران در منابع تاریخی هم‌عصر ایران و هند» و دکتر محمد مهدی توسلی، استاد دانشگاه سیستان و بلوچستان، با موضوع «مطالعه باستان‌شناختی هنر و معماری اسلامی هند بعد از همایون» از برنامه‌های روز اول این همایش بود.

۲. سمپوزیوم مطالعات فرهنگ باستانی

مدیر قطب علمی فردوسی و شاهنامه، روز جمعه ۱۸ اکتبر با هواپیما از طریق دوبی به دوشنبه رفت تا روز سه‌شنبه، ۲۲ اکتبر در سمپوزیوم بین‌المللی «مطالعات فرهنگ باستانی: گذشته و حال» که در شهر دوشنبه برگزار می‌شد، شرکت کند. وی روز شنبه، پیش از برگزاری سمپوزیوم، در برنامه جشن مهرگان و تقدیر از کشاورزان نمونه که در باغ گیاه‌شناسی دوشنبه برای مهمانان تدارک دیده شده بود، شرکت کرد. دکتر یاحقی روز یکشنبه ۲۱ اکتبر از رودک، زادگاه رودکی و شهر پنجکنت و سایت باستانی سرزم در نزدیکی پنجکنت دیدار کرد و با آنکه این مناطق را برای چندمین بار می‌دید، از تازه‌ها و دیدنی‌های مسیر و نیز موزه پنجکنت برخوردار گردید. سمپوزیوم مطالعات فرهنگ باستانی با محوریت بزرگداشت کورش کبیر، گرمای داشت بارید، موسیقیدان معروف عصر ساسانی و بزرگداشت خاطره دولتمداری سامانیان، روزهای دوشنبه و سه‌شنبه در تالار کتابخانه ملی تاجیکستان با حضور باشکوه شرکت‌کنندگانی از کشورهای مختلف، رئیس جمهور و دیگر مقامات سیاسی مستقر در دوشنبه در سه بخش جداگانه برگزار شد. دکتر یاحقی در یکی از این بخش‌ها مدیر جلسه بود. وی همچنین سخنرانی خود را با عنوان «سامانیان و شاهنامه‌سرایی فارسی» ایراد کرد که این سخنرانی در مجموعه مقالات همایش به چاپ رسیده است. دکتر فاطمه ماهوان، استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی نیز از مهمانان این همایش بود که مقاله خود را با عنوان «درخشش سنت‌های تصویری در دوره سامانیان در آسیای مرکزی» ارائه داد.

بازدید از سد آبی و عظیم «راغون» در ۱۴۰ کیلومتری دوشنبه، از برنامه‌های روز آخر این سمپوزیوم بود. آخرین برنامه جانبی این همایش، شعرخوانی مهمانان و میزبانان، آمیخته با موسیقی بود که شامگاه روز چهارشنبه، ۲۳ اکتبر در تالار اوپرای عینی برگزار شد و خاطره خوبی از تاجیکستان در ذهن مهمانان برجای گذاشت.

شرکت عضو قطب علمی در همایش‌های خارجی

یک سفر و دو کنفرانس

۱. زبان‌ها و تمدن‌ها

کنفرانس بین‌المللی «زبان‌ها و تمدن‌ها» (Languages and Civilizations) به مناسبت یکصدمین سال تأسیس انستیتو مطالعات شرقی دانشگاه یاکلونی، طی روزهای ۱۴ تا ۱۶ اکتبر ۲۰۱۹ برابر با ۲۲ تا ۲۴ مهرماه ۱۳۹۸ در شهر کراکف لهستان برگزار شد. در این کنفرانس که از دو سال گذشته میلادی تدارک آن آغاز شده بود، برخلاف معمول، افراد نه از طریق فراخوان که با دعوت مستقیم به صورت محدود و تخصصی شرکت کرده بودند. از ایران تنها دکتر محمد جعفر یاحقی، مدیر قطب علمی فردوسی و شاهنامه به اسم دعوت شده بود و بقیه شرکت‌کنندگان از لهستان و کشورهای دیگر بودند. موضوع سخنرانی دکتر یاحقی «شاهنامه بنیانی اساسی برای زبان و فرهنگ ایرانی» بود که روز چهارشنبه ۲۴ اکتبر به زبان انگلیسی ایراد شد.

از برنامه‌های جانبی کنفرانس، بازدید از نمایشگاه کتاب‌های شرقی کتابخانه دانشگاه یاکلونی و نیز شرکت در مراسم تجلیل از پروفیسور آنا کراسنولسکا، ایران‌شناس برجسته دانشگاه یاکلونی بود که به تازگی بازنشسته شده بود. این مراسم، شامگاه روز سه‌شنبه، ۱۵ اکتبر در مرکز اطلاعات و اسناد گُردی نمایندگی منطقه‌ای حکومت کردستان به ریاست دیپلمات گُردی، زیاد رئوف تشکیل گردید و ضمن برگزاری کنسرت گُردی مرگب از هنرمندان گُرد عراقی و ایرانی، از مقام علمی خانم کراسنولسکا تجلیل شد.

مراسم جانبی دیگر این کنفرانس، اجرای مراسم چای ژاپنی در مرکز فرهنگی ژاپن در شهر کراکف بود که طی این مراسم، شرکت‌کنندگان با فعالیت‌های فرهنگی ژاپن در کراکف آشنا شدند.

نشست‌های علمی

دانست که می‌تواند هر لحظه تازه‌تر سخن بگوید و از هر چیزی حرف بزند. وی خاطر نشان کرد که باید این شیوه نگاه کردن را از او آموخت. عضو پیوسته فرهنگستان زبان فارسی ارزش‌های ملی آثار مرادی کرمانی را نیز ستود و ادامه داد: مرادی کرمانی از یک روستا برخاسته؛ بدون هیچ‌گونه حمایتی و اکنون جهانی شده است و این از نظر ارزش‌های ملی و قومی بسیار ارزشمند است.

در ادامه این گفت‌وگو افشین شحنه‌تبار، مدیر انتشارات «شمع و مه» در انگلستان، درباره ترجمه آثار مرادی کرمانی سخن گفت. وی ابتدا به روند انتخاب و ترجمه آثار ادبی فارسی در این انتشارات اشاره کرد و سپس درباره ترجمه آثار هوشنگ مرادی کرمانی توضیح داد. شحنه‌تبار آشنایی با مرادی کرمانی را افتخاری برای خود دانست و اظهار داشت که بیش از سی عنوان از آثار ایشان به زبان‌های مختلف انگلیسی، ایتالیایی، چینی، صربی، آلمانی و... در انتشارات «شمع و مه» ترجمه شده است. وی آشنایی غیرایرانی‌ها با مرادی کرمانی را وجه تمایز وی با دیگر نویسندگان عنوان کرد که دلیل آن، کسب جوایز متعدد جهانی است. شحنه‌تبار، هوشنگ مرادی کرمانی را تأثیرگذارترین و شناخته‌شده‌ترین نویسنده معاصر دانست که سبک نوشتاری قابل درکی دارد و با اینکه کاملاً بومی است، اما در عرصه جهانی بسیار موفق بوده است. وی همچنین به روند کسب جوایز در خارج از کشور اشاره کرد و گفت: در خارج از

پیام روشن باران

(دیدار با دکتر محمد رضا شفیعی کدکنی)

روز یکشنبه، بیست‌وششم آبان‌ماه ۱۳۹۸ دانشکده ادبیات و علوم انسانی دکتر شریعتی سرشار از پیام‌های روشن باران بود در کلام استاد محمد رضا شفیعی کدکنی. همه آمده بودند تا از زلال باران کلامش قطره‌ای بنوشند و بنیوشند. گزارش این دیدار را در صفحه آغازین خبرنامه بخوانید.

مردی در حافظه جهانی

(دیدار با هوشنگ مرادی کرمانی)

دانشجویان و استادان زبان و ادبیات فارسی، ساعت ده صبح روز چهارشنبه، بیستم آذرماه ۱۳۹۸ در تالار کتابخانه قطب علمی فردوسی شاهنامه با هوشنگ مرادی کرمانی دیدار و گفت‌وگو کردند. در آغاز این دیدار، دکتر محمد جعفر یاحقی درباره ویژگی‌های شخصیتی و سبک نوشتاری هوشنگ مرادی کرمانی سخن گفت. استاد زبان و ادبیات فارسی، وی را مردی دانست که در حافظه جهانی وارد شده و آثارش به ۲۲ زبان زنده جهان و حتی به زبان‌های کم‌کاربردتر ترجمه شده است. وی در ادامه از دانشجویان زبان و ادبیات فارسی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی و... خواست که با آثار ایشان بیشتر مأنوس شوند و رساله‌ها و کارهای تحقیقاتی بیشتری درباره آن‌ها انجام دهند.

مدیر قطب علمی فردوسی و شاهنامه درباره سبک نوشتاری مرادی کرمانی اظهار داشت: مرادی کرمانی ساده می‌نویسد و همین سادگی سبب تأثیرگذاری آثار او شده است. او چنان همه چیز را بی‌پیرایه و ساده و عاری از فنون ادبی بیان می‌کند که حس خود را آینه‌وار به ما نشان می‌دهد و با همین زبان نرم و روشن، حرف خودش و حرف ما را می‌زند. دکتر یاحقی همچنین نگاه مرادی کرمانی را نگاه سبزی

سخنرانی درباره ارزش‌های ادبی متون کهن ادبیات فارسی به این دانشگاه دعوت شده‌بود، توجه کردن به فرهنگ، ادبیات و زبان فارسی را نمودهایی از احترام به اصالت‌ها عنوان کرد و اینکه شهر اصلی همچون یزد می‌تواند این اصالت‌ها را پی‌گیری کند. استاد دانشگاه فردوسی سپس به ویژگی‌های اخلاقی مردم یزد اشاره کرد و آن‌ها را مردمانی سخت‌کوش و پرتلاش دانست که از میان آن‌ها افرادی دانش‌دوست و فرهنگ‌مدار برخاسته‌اند. وی همچنین ادامه داد که میراث گران‌قدر ادبیات فارسی اکنون بر لبه تیغ فراموشی قرار دارد و وظیفه استادان ادبیات فارسی است که این خطر را گوشزد کنند و بازگشت به اصالت‌ها را در رأس امور خود قرار دهند. دکتر یاحقی یکی از راه‌های مقابله با هجمه‌های فرهنگی را جست‌وجوی راه‌کارهایی دانست که اهتمام عرصه ادب و فرهنگ را می‌طلبد.

در ادامه این نشست ادبی، همایش ادبی با همکاری آموزش و پرورش ناحیه دو یزد و انجمن ادبی هنری نخل ادب، در سالن اجتماعات پژوهشگاه آیت‌الله خاتمی یزد برگزار شد. در این مراسم، کهدویی، معاون آموزش متوسطه ناحیه دو یزد بر انگیزش‌آفرین بودن درس ادبیات تأکید کرد. در ادامه، دکتر یاحقی توجه به درس ادبیات را در اعتلای فرهنگ جامعه ضروری دانست و از مسئولین آموزش و پرورش خواست که همّت بیشتری در این کار داشته باشند. وی همچنین میراث کهن ادب فارسی را سرشار از نکاتی عنوان کرد که می‌تواند یاری‌گر همگان در رسیدن به تعالی باشد. اجرای گروه موسیقی سنتی «خیال»، شاهنامه‌خوانی دانش‌آموزان و تقدیر از دکتر یاحقی، از برنامه‌های دیگر این همایش بود.

کشور، نحوه انتخاب آثار و تعلق جوایز به آن‌ها بسیار بی‌رحمانه و دشوار است و قابل مقایسه با داخل ایران نیست. شحنتبار داشتن قلم تأثیرگذار را عامل مهم انتخاب آثار مرادی کرمانی برای کسب جوایز بین‌المللی عنوان کرد.

در ادامه این نشست، هوشنگ مرادی کرمانی ماندگارشدن و داشتن موقعیت‌های فرهنگی و اجتماعی را حاصل تلاش مستمر دانست. وی ایرانیان را دارای پیشینه‌ای افتخارآمیز عنوان کرد که همگی در سرزمین شعر و افسانه و گل‌های رنگارنگ و درختان سرسبز ادبیات زندگی می‌کنند و درون هر ایرانی، یک شاعر نهفته است؛ اما وسایل ارتباط جمعی جهانی سبب شده است که دیدگاه‌های منفی به این کشور وجود داشته باشد. وی اظهار تأسف کرد که ایرانیان با چنین ویژگی‌هایی باید تلاش کنند که در جهان شناخته شوند.

مرادی کرمانی راز ماندگار شدن یک اثر ادبی را همان تعریف قدیمی «عوام بفهمند و خواص بیسندند» دانست و اینکه هنوز پابندی به این تعریف می‌تواند آثار هنری را ارزیابی کند. وی همچنین اظهار داشت که یک اثر ادبی باید بتواند از نسل‌ها و سیاست و زمان عبور کند زیرا هر نسلی و هر دوره سیاسی نویسنده زمان خود را دارد. مرادی کرمانی عامل دیگر ماندگاری یک اثر را ماندگارشدن در ظرف زبان دیگر عنوان کرد. وی بر این مسئله تأکید کرد که هر اثری که وارد زبان دیگر می‌شود، وارد فرهنگ دیگری می‌شود و باید بتواند در آن ظرف زبانی تأثیرگذار باشد. مرادی کرمانی همچنین استفاده از واژه‌های زیاد در یک اثر را عامل دیگری برای ماندگارشدن آن دانست و اینکه هرچقدر نویسنده‌ای بتواند از واژه‌های زبان خود بیشتر و بهتر استفاده کند، موفق‌تر است.

ادامه این جلسه به گفت‌وگو و پرسش و پاسخ دانشجویان اختصاص داشت.

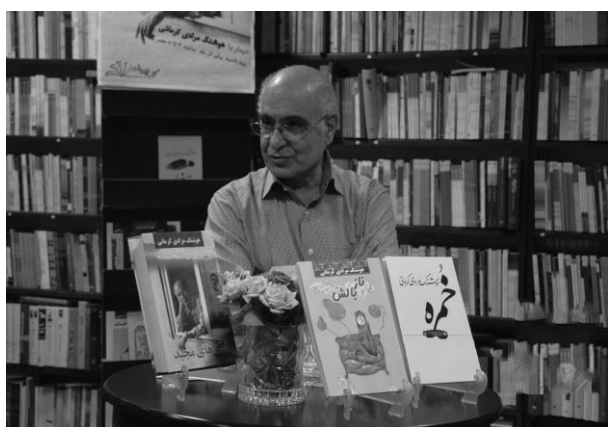
سفر مدیر قطب علمی به یزد در نشست «ارزش‌های متون کهن فارسی»

نشست علمی «ارزش‌های ادبی متون کهن فارسی»، روز دوشنبه، بیست‌وپنجم آذرماه ۱۳۹۸ در گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه یزد برگزار شد. دکتر محمد جعفر یاحقی که برای

اخبار علمی و فرهنگی

ناشر ادبیات ایران در خارج از کشور، دکتر محمد جعفر یاحقی، استاد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی و جمعی از استادان، دانشجویان و علاقه‌مندان به آثار هوشنگ مرادی کرمانی برگزار شد.

در این مراسم، افشین شحنه‌تبار آشنایی با هوشنگ مرادی کرمانی و آثار وی را مایه افتخار خود عنوان کرد و مرادی کرمانی را یکی از تأثیرگذارترین نویسندگان آسیا دانست که در قالب ساده‌نویسی، بیشترین تأثیر را داشته است. وی در ادامه، درباره مشکلات ترجمه آثار ایرانی در خارج از کشور و موانع سیاسی و فرهنگی خاصی که وجود دارد، سخن گفت. ادامه این مراسم به نشست صمیمانه دانشجویان با هوشنگ مرادی کرمانی و امضای کتاب شما که غریبه نیستید اختصاص داشت.

بازدید دانشجویان فارسی عمومی از آرامگاه فردوسی

با تمهید و معرفی قطب علمی دانشجویان درس فارسی عمومی ساعت ۹ صبح روز شنبه، پنجم بهمن‌ماه ۱۳۹۸ از آرامگاه فردوسی بازدید کردند. در سال‌های اخیر، درس فارسی عمومی بیش از پیش مورد توجه استادان زبان و ادبیات فارسی، معاونت آموزشی و گروه زبان و ادبیات فارسی بوده است. در همین راستا، دکتر سید مهدی زرقانی، مدیر گروه زبان و ادبیات فارسی و دکتر سمیرا بامشکی،

حلقه نقد ادبی

حلقه نقد ادبی انجمن ترویج زبان فارسی با مدیریت دکتر فرخ لطیف‌نژاد، در نیم‌سال گذشته سلسله کارگاه‌های «نقد روایت‌شناختی» را در تالار کتابخانه قطب علمی فردوسی و شاهنامه برگزار کرده‌است.

در این کارگاه‌ها تاکنون مباحث روایت‌شناختی همچون نظریات روایت‌شناختی ژانر ژنت، جهان‌های ممکن و جهان‌های موازی رایان و اورت در فیزیک، فلسفه و ادبیات، دیدگاه چتمن درباره‌ی راوی، تداخل سطوح روایی و حاشیه در روایت پسامدرن بررسی شده است. در این جلسات، استادانی همچون دکتر مریم صالحی‌نیا، دکتر سمیرا بامشکی، دکتر زهره تائبی، دکتر احمد نصیری محلاتی، دکتر محمد رضا هاشمی، دکتر ابوالفضل حرّی و دکتر پارسا یعقوبی جنبه‌سرای، درباره مباحث روایت‌شناسی سخنرانی کرده‌اند.

با ما که غریبه نیستیم

مراسم «گفت‌وگوی هوشنگ مرادی کرمانی با ما که غریبه نیستیم»، بعد از ظهر چهارشنبه، سی‌ام آذرماه ۱۳۹۸ در تالار رودکی دانشگاه فردوسی مشهد، با حضور هوشنگ مرادی کرمانی، افشین شحنه‌تبار، مدیر انتشارات شمع و مه و

دانشجویان ضمن باز دید از جلوخان، باغ آرامگاه، موزه، آرام جای اخوان ثالث در فضای داخل آرامگاه به نقالی آقای صادق زاده که از قبل توسط قطب علمی هماهنگ شده بود گوش فرادادند.

بخوان به نام گل سرخ

(دیدار همدمان با دکتر محمد رضا شفیعی کدکنی)

بزرگداشت دکتر محمد رضا شفیعی کدکنی، بیست و هشتم آن‌ماه ۱۳۹۸ در مؤسسه خیریه توانبخشی دختران بی‌سرپرست و کم‌توان ذهنی همدم فتح‌المبین برگزار شد. در این مراسم که مقام هشت شاعر بزرگ خراسان، مهدی اخوان ثالث، محمد قهرمان، ذبیح‌الله صاحبکار، غلامرضا شکوهی، غلامرضا قدسی، عماد خراسانی، علی باقرزاده و احمد کمال‌پور ارج نهاده شد، دکتر جعفر مروارید، مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی، دکتر زهرا حجت، مدیر عامل مؤسسه خیریه توانبخشی همدم، دکتر محمد جعفر یاحقی، استاد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی مشهد، دکتر عباس خیرآبادی، رئیس هیئت مدیره

استادیار زبان و ادبیات فارسی، با برنامه‌ریزی و در نظر گرفتن شاخص‌های تدریس فارسی عمومی، برگزاری جلسات هم‌اندیشی و بررسی ارزشیابی‌های مدرّسان، نقد طرح درس‌های مختلف، و ... تلاش کرده‌اند که این درس اهمیت خود را بازیابد. توجه به این امر سبب شد که مدرّسان فارسی عمومی، که اغلب از دانشجویان دکتری زبان و ادبیات فارسی از گرایش‌های مختلف هستند، کلاس‌های فارسی عمومی را با انگیزه بیشتری برگزار کنند و بر چگونگی آموزش این درس با استفاده از راه‌کارهای علمی - فرهنگی تأکید داشته باشند. این انگیزه‌مداری، تعدادی از مدرّسان فارسی عمومی را بر آن داشت که از سال پیش، طرح سفر یک روزه به منطقه طوس و آرامگاه فردوسی را با هدف ایجاد شوق ادبی در دانشجویان فارسی عمومی، به صورت خودجوش اجرا کنند که مورد توجه استادان و دانشجویان واقع شد. این برنامه در سال جاری، با قوت بیشتری اجرا شد. از آن جهت که قطب علمی فردوسی و شاهنامه که متولی پاسداشت میراث کهن فارسی؛ به ویژه شاهنامه فردوسی است و همواره به آشنایی نسل جوان با آثار فاخر زبان فارسی اولویت داده است، این بار نیز با حمایت از این برنامه علمی - فرهنگی بر ضرورت این کار تأکید کرد. دکتر محمد جعفر یاحقی، مدیر قطب علمی فردوسی و شاهنامه، ضمن استقبال از این طرح، با هماهنگی با مسئولان آرامگاه و تأمین هزینه‌های این سفر از محل بودجه قطب علمی راه را برای این باز دیدها هموار کرد. در راستای اجرای این برنامه و پیش از این سفر، دکتر یاحقی با دانشجویان فارسی عمومی در تالار کتابخانه قطب علمی دیدار و گفت و گو کرد. وی با اظهار خشنودی از اینکه جوانان در مسیر آشنایی با میراث کهن فارسی قدم برمی‌دارند، تداوم این برنامه را توجه به ریشه‌های هویت ایرانی عنوان کرد و اذعان داشت که جوانان با ایده‌های نو می‌توانند در مسیر آشنایی جامعه با شاهنامه فردوسی که سرشار از خرد و فرهنگ و ادب است، تأثیرگذار باشند. پس از این دیدار، دانشجویان فارسی عمومی از رشته‌های اقتصاد، جغرافی و مهندسی مواد با همراهی مدرّسان خود خانمها: مرسده اسلامی و المیرا حسن‌زاده، دانشجویان دکتری زبان و ادبیات فارسی (گرایش ادبیات حماسی) عازم سفر به طوس و آرامگاه فردوسی شدند. و با توضیحات مدرّسان مربوط با بخشهای مختلف طوس و مجموعه آرامگاه آشنا شدند.

استاد شفیعی کدکنی را پژوهش‌گری عنوان کرد که شاعران در مسائل مربوط به شعر، نظریه‌ها و نقد و... مدیون او هستند. دکتر محقق پس از بیان خاطرات و تجربیات خود از هشت شاعر خراسانی، مهدی اخوان ثالث را شاعری بی‌مانند دانست که کتاب *حالات و مقامات م. امید* اثر دکتر شفیعی کدکنی، حاصل ملازمت ایشان با اخوان ثالث است و می‌توان از آن بهره‌مند شد.

در ادامه، دختران همدم، شعر «بخوان به نام گل سرخ» دکتر شفیعی کدکنی را دکلمه کردند و برنامه با اجرای زنده موسیقی و همخوانی گروه هنری همدم، پخش کلیپ‌هایی از زندگی استاد شفیعی کدکنی و دختران همدم ادامه یافت. در پایان مراسم، از نمایندگان خانواده‌های مهدی اخوان ثالث، محمد قهرمان، ذبیح‌الله صاحبکار، غلامرضا شکوهی، غلامرضا قدسی، عماد خراسانی، علی باقرزاده و احمد کمال‌پور قدردانی و دست‌ساخته‌های دختران همدم به آن‌ها اهدا شد.

نشست علمی

«پژوهش در دانشگاه‌های خارج»

به مناسبت هفته پژوهش، نشست علمی «پژوهش در دانشگاه‌های خارج»، روز شنبه، بیست‌وسوم آذرماه ۱۳۹۸ در تالار حائری دانشکده ادبیات و علوم انسانی برگزار شد. در آغاز این جلسه، دکتر مسعود خوش‌سلیقه، معاون پژوهشی دانشکده ادبیات و علوم انسانی، از استادان گروه‌های مختلف آموزشی خواست تا درباره شیوه‌های پژوهش در کشورهای

بنیاد فردوسی توس، دکتر محقق نیشابوری از خردسرای فردوسی سخن گفتند در حالی که جمع کثیری از دیگر استادان، دانشجویان و علاقه‌مندان دکتر شفیعی کدکنی نیز حضور داشتند.

دکتر زهرا حجت‌جاده شعر و ادب را یکی از راه‌های رسیدن به خیر عنوان کرد و اهل قلم و هنر را تواناترین سفیران همدم نامید که می‌توانند به آن‌ها کمک کنند. دکتر محمد جعفر یاحقی با ذکر این نکته که اگر شاعران، همدمی نباشند، پس چه باشند، مؤسسه همدم را نیازمند حمایت و همدمی شاعران عنوان کرد و اظهار داشت که حضور استاد شفیعی کدکنی از نگاه حمایت‌گر شاعران به کودکان نیازمند حکایت می‌کند.

دکتر عباس خیرآبادی شاعران خراسان را در صد سال گذشته، افرادی صاحب سبک عنوان کرد که هرکدام در سبکی شعر گفته و پُرآوازه شده‌اند. وی با ارج نهادن به مقام دکتر شفیعی کدکنی در عرصه شعر، شاعران دیگر خراسان؛ یعنی مهدی اخوان ثالث، محمد قهرمان، ذبیح‌الله صاحبکار، غلامرضا شکوهی، غلامرضا قدسی، عماد خراسانی، علی باقرزاده و احمد کمال‌پور را ستاره‌های درخشان آسمان شعر و ادب این سرزمین نامید.

در ادامه مراسم، استاد کیوان ساکت، موسیقی‌دان برجسته عرصه بین‌المللی، با تک‌نوازی سه تار، مشتاقی خود را به حضور دکتر شفیعی کدکنی ابراز کرد.

شعرخوانی محمد کاظم کاظمی و محمد باقر کلاهی اهری، بخش دیگری از این مراسم بود. محمد کاظم کاظمی

پژوهش‌های لابراتواری

دکتر محمدرضا فارسیان، دانشیار گروه زبان فرانسه نیز با توضیح دربارهٔ ویژگی‌های پژوهش در دانشگاه سوربون فرانسه، انسجام و برنامه‌ریزی علمی را یکی از ویژگی‌های کار پژوهشی در این دانشگاه عنوان کرد و اینکه در این دانشگاه همهٔ تحقیقات به‌صورت لابراتواری انجام می‌شود و کاملاً تخصصی است.

اخلاق پژوهشی

دکتر امید علی خوارزمی، استادیار گروه جغرافیا، دربارهٔ روند کار پژوهشی در دانشگاه استرلینگ اسکاتلند اظهار داشت که دانشجویان در این دانشگاه از دورهٔ کارشناسی با اخلاق پژوهشی آشنا می‌شوند و باید آن را در تحقیقات خود اعمال کنند.

آموزش، پژوهش و آفرینش

دکتر فاطمه ماهوان، استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، که در مسیر انجام رسالهٔ دکتری خود، مدتی را در دانشگاه کمبریج و لیدن گذرانده است، ابتدا دربارهٔ ضرورت آرشئوسازی علمی سخن گفت و اظهار داشت که این کار در خارج از کشور، یکی از الزامات پژوهش است اما در ایران به آن توجهی نمی‌شود. وی همچنین اهمیت دادن به امر «آفرینش ادبی» را در کنار آموزش و پژوهش بسیار ضروری عنوان کرد.

دیگر سخن بگویند و تجربیات خود را در اختیار دانشجویان قرار دهند.

تحقیق برای تحقیق

دکتر محمد جعفر یاحقی، استاد زبان و ادبیات فارسی که چندی پیش برای شرکت در همایش «زبان و تمدن در گذشته و حال» به دانشگاه یاگلوئی کراکوف لهستان رفته بود، برنامه‌ریزی دقیق علمی، بی‌پیرایگی و کاستن از مراسم تشریفاتی و ارائهٔ آخرین دستاوردهای علمی را از ویژگی‌های قابل تحسین این همایش برشمرد. وی همچنین اظهار داشت که در خارج از کشور، پژوهش صرفاً برای پژوهش انجام می‌شود و مصلحت‌اندیشی‌های دانشگاهی در آن نقشی ندارد.

پژوهش‌های کاربردی

دکتر سید حسین سیدی، استاد گروه زبان و ادبیات عرب، سخنران دیگر این نشست بود که دربارهٔ تجربیات پژوهشی خود از دانشگاه مارکت آمریکا سخن گفت. وی رویکرد کاربردی داشتن در انتخاب موضوع رساله‌های دانشجویی را یکی از عوامل پیشرفت در این کشور دانست. دکتر سیدی همچنین همراهی مستمر استاد و دانشجو در انجام رساله و حضور پُرننگ دانشجویان و استادان در دانشگاه را از دیگر نقاط قوت پژوهش در این دانشگاه عنوان کرد.

تخصصی‌سازی آموزش و پژوهش

دکتر سارا خزاعی، استادیار گروه زبان انگلیسی که دورهٔ کارشناسی ارشد خود را در دانشگاه کینگز کالج لندن گذرانده است، انجام پژوهش‌های گروهی و تخصصی و نیز ارتباط دانشگاه‌ها با یکدیگر را از مزیت‌های علمی این دانشگاه برشمرد.

دانشگاه در خدمت انسان

دکتر محمد تقی ایمان‌پور، استاد گروه تاریخ، دربارهٔ فلسفهٔ پژوهش و مأموریت دانشگاه سخن گفت و اظهار داشت که در دانشگاه‌های خارج از کشور، مأموریت دانشگاه، خدمت به انسان است؛ بنابراین تحقیقات علمی بر اساس نیازهای اجتماعی شکل می‌گیرد.

علیرضا قیامتی، ساعت پنج بعد از ظهر روز پنجشنبه، هفدهم بهمن‌ماه ۱۳۹۸ در مؤسسه خردسرای فردوسی برگزار شد.

در آغاز این نشست، دکتر اشرف‌زاده از ویژگی‌های علمی و شخصیتی نویسنده سخن گفت و اظهار داشت که دکتر نصیری جامی فردی پشتکار و دقت علمی بسیاری دارد و تاکنون تألیفات متعددی که حاصل تلاش عالمانه اوست، به چاپ رسانده است. وی در ادامه به ویژگی‌های زبانی داستان‌های عاشقانه *شاهنامه* فردوسی اشاره کرد و توضیح داد که زبان فردوسی در هیچ‌کدام از بخش‌های *شاهنامه* تغییر نکرده و از حالت حماسی خارج نشده است و فردوسی در داستان‌های عاشقانه نیز واژه‌ها را با قوت و قدرت در کنار یکدیگر نشانده است. دکتر اشرف‌زاده کتاب *خنی‌گری و دلدادگی* را اثری دانست که بسیاری از زوایای داستان‌های عاشقانه *شاهنامه* را بررسی کرده و برای علاقه‌مندان بسیار مفید است.

دکتر علیرضا قیامتی منتقد دیگر این کتاب بود. وی ابتدا به نقش زن و جایگاه او در *شاهنامه* فردوسی اشاره کرد و با ذکر ابیاتی از *شاهنامه* ویژگی‌های دلدادگان و دلبران *شاهنامه* فردوسی را برشمرد. وی نگاه فردوسی به زن را برگرفته از فرهنگ ایران باستان عنوان و تأکید کرد که *شاهنامه* بازتاب‌دهنده جایگاه زن در ایران باستان است. دکتر قیامتی

زنگ شاهنامه نواخته شد

در مراسم اختتامیه نخستین دوره آموزش مربیان و آغاز طرح آموزش مفاهیم *شاهنامه* در مدارس ابتدایی مشهد در پژوهش‌سرای فرهنگ و ادب پارسی ثابت، زنگ *شاهنامه* نواخته شد.

در این مراسم که روز هفدهم آذرماه ۱۳۹۸ با حضور اعضای شورای شهر و مدیران شهری، مسئولین اداره کل و رؤسای ادارات نواحی هفتگانه آموزش و پرورش، مدیران، آموزگاران و مربیان دبستان و پیش‌دبستانی برگزار شد، زنگ *شاهنامه* به عنوان نمادی برای آغاز *شاهنامه‌شناسی* در مدارس کشور توسط دکتر محمدجعفر یاحقی، مدیر قطب علمی فردوسی و *شاهنامه* به صدا درآمد.

دکتر علیرضا قیامتی در این مراسم، هدف از این کار را آشنایی نسل جوان با *شاهنامه* فردوسی و نهادینه کردن و تقویت بنیان‌های میهنی و پیوند هویت ملی و مذهبی عنوان کرد و اظهار داشت که طبق تفاهم‌نامه‌ای مبنی بر آموزش *شاهنامه* ویژه مربیان مدارس ابتدایی مشهد که در تیرماه ۱۳۹۸ میان شهرداری مشهد و اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی به امضا رسید، این فعالیت‌ها در ۶۴ مدرسه از نواحی هفتگانه و تبادل‌کان مشهد اجرا می‌شود.

خنی‌گری و دلدادگی

نشست نقد و بررسی کتاب *خنی‌گری و دلدادگی* در *شاهنامه* نوشته دکتر حسن نصیری جامی با حضور نویسنده و منتقدان، دکتر رضا اشرف‌زاده، دکتر مهدی ستودیان و دکتر

تاجیکان نیز ضمن سپاسگزاری از برگزاری این مراسم، درباره ترجمه رمان فردوسی نوشته ساتم الغزاده سخن گفت. وی اظهار داشت که برای ترجمه این رمان، بخش‌هایی از شاهنامه را مطالعه کرده و با شگفتی‌های بسیاری در این اثر مواجه شده‌است.

اهدای لوح تقدیر و هدایایی به رسم یادبود از سوی سفارت و رایزنی فرهنگی ایران در روسیه به سرگئی فئوفانف، بخش پایانی این مراسم بود.

لازم به ذکر است که سرگئی فئوفانف در همایش «شاهنامه در گذرگاه جاده ابریشم» که در اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ برگزار شد، مهمان قطب علمی فردوسی و شاهنامه بود. این هنرمند روسی یکی از چهار برگزیده «نشان فردوسی» در این همایش بود.

برگزیدگان هفته پژوهش

مراسم هفته بزرگداشت پژوهش با حضور دکتر مسعود خوش‌سلیقه، معاون پژوهش و فناوری دانشکده ادبیات و علوم انسانی، هیئت رئیسه دانشکده و جمعی از استادان و دانشجویان، ساعت ده صبح روز سه‌شنبه، بیست‌وششم آذرماه ۱۳۹۸ در تالار فردوسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد برگزار شد. ارائه گزارش تصویری از فعالیت‌های پژوهشی دانشکده ادبیات و علوم انسانی، میزگرد انتقادی همراه با پرسش و پاسخ در حوزه پژوهش‌های علوم انسانی و نیز تقدیر از استادان، دانشجویان و فعالان عرصه پژوهش از برنامه‌های این مراسم بود.

ویژگی‌های زنان شاهنامه را با زنان هیچ کدام از آثار حماسی بزرگ همچون ایللیاد و اودیسه قابل مقایسه ندانست و شاهنامه را از جهت ارج نهادن به مقام زن ستودنی دانست.

دکتر مهدی ستودیان نیز با اشاره به نو بودن موضوع کتاب و نثر روان آن، از نویسنده خواست که در برخی از فصل‌های کتاب تجدید نظر کند.

در ادامه این نشست، دکتر نصیری جامی به پرسش‌های منتقدان و حاضران در جلسه پاسخ داد. لازم به ذکر است که نویسنده این کتاب را به دکتر محمد جعفر یاحقی که به گفته خودش دلدادۀ خراسان است، تقدیم کرده است.

شب نقاشی‌های اسطوره‌های شاهنامه در روسیه برگزار شد

شب نقاشی‌های اسطوره‌های شاهنامه با تقدیر از «سرگئی فئوفانف»، نقاش بزرگ روس به همت سفارت و رایزنی فرهنگی ایران در روسیه برگزار شد.

«شب نقاشی‌های اسطوره‌های شاهنامه» و بزرگداشت «سرگئی فئوفانف»، نقاش بزرگ روس با حضور سفرای ایران و افغانستان و نمایندگان فرهنگی تاجیکستان، پنجم بهمن‌ماه ۱۳۹۸ در بیلپو گلوبوس مسکو برگزار شد.

سرگئی یسنکین، رئیس مجموعه فرهنگی بیلپوگلوبوس، کاظم جلالی، سفیر جمهوری اسلامی ایران در فدراسیون روسیه، لطیف بهند، سفیر افغانستان در روسیه، محرم قادری، رایزن فرهنگی سفارت تاجیکستان، الکساندر سنکویچ، متخصص هنر شرق، قهرمان سلیمانی، رایزن فرهنگی ایران در روسیه، از سخنرانان این مراسم بودند و همگی بر این نظر اتفاق داشتند که شاهنامه اثری است که سبب همدلی و هم‌فهمی مردم ایران و روسیه و کشورهای دیگر شده‌است. آن‌ها جهان اسطوره‌های شاهنامه را دارای روح مشترکی عنوان کردند که فردوسی جغرافیایی بزرگ را با تمدنی مشترک به هم پیوند داده است. در ادامه، سرگئی فئوفانف از علاقه خود به شاهنامه و نقاشی ایرانی سخن گفت و ویژگی‌های آثار خود را برشمرد. خانم خورشیده همراه، رییس مرکز فرهنگی

شماره ۳۵ - زمستان ۱۳۹۸

استادان دیگری را که در باروری علم و دانش در این خطه نقش داشتند، متذکر شد و اظهار داشت که بی شک دانشگاه فردوسی مشهد جایگاه امروز خود را مرهون همت و پشتکار این بزرگواران می‌داند.

رونمایی از تمبر یادبود هفتادمین سال تأسیس دانشگاه فردوسی مشهد و دانشگاه علوم پزشکی مشهد و همچنین تخته فرش بافته‌شده با نشان هفتادمین سال تأسیس این دانشگاه پایان‌بخش این مراسم بود.

چهل‌وششمین همایش میان‌فصلی خردسرای فردوسی (رامش و نیایش)

چهل‌وششمین همایش میان‌فصلی خردسرای فردوسی با عنوان «رامش و نیایش» و به مناسبت شب یلدا، بعد از ظهر روز جمعه، بیست‌ونهم آذرماه ۱۳۹۸ در فرهنگسرای ترفایک برگزار شد. دکتر محمد جعفر یاحقی، مدیر قطب علمی فردوسی و شاهنامه، ضمن خوشامدگویی به مهمانان، سخن خود را با بیت «از آذرت رخسند شنب همچو روز/ تو شادان و جان تو گیتی‌فروز» آغاز کرد و درباره پیام فرهنگ ایرانی، یعنی «شادی» سخن گفت. وی فرهنگ ایرانی را سرشار از شادی، صلح‌دوستی و دلفروزی عنوان کرد که تجدید میثاق با آن از ضرورت‌های زندگی امروز است. دکتر یاحقی بر این نکته تأکید کرد که این شب‌های شادمانی، بهانه‌ای برای رسیدگی به مشکلات مشکل‌داران، شاد کردن دیگران و تحقق فرهنگ گذشته ایران است. وی در ادامه، شادی را کاری اهورایی عنوان کرد که در شاهنامه فردوسی نیز نمادهایی از

در این مراسم از دکتر سید مهدی زرقانی، مدیر گروه زبان فارسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی، به عنوان پژوهشگر منتخب تقدیر شد. همچنین جایزه پوستر پژوهشی برتر به طرح «بازی و شاهنامه روشی خلاق برای آموزش شاهنامه به کودکان»، اثر المیرا حسن‌زاده، دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی (گرایش ادبیات حماسی) تعلق گرفت. وی در این پوستر ضمن برشمردن روش‌های مختلف برای آشنایی کودکان با شاهنامه فردوسی و نواقص آن‌ها، بر اهمیت «بازی» در راستای آشنایی کودکان با این اثر فاخر ادبیات فارسی تأکید کرده است.

گرامی‌داشت هفتادمین سال تأسیس دانشگاه فردوسی

مراسم گرامی‌داشت هفتادمین سال تأسیس دانشگاه فردوسی، چهارشنبه سیزدهم آذرماه ۱۳۹۸ با حضور وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و هیأت رئیسه، استادان، مدیران و مسئولان استان خراسان رضوی و هنرمندان کشور در تالار دکتر رحیمی‌زاده دانشکده علوم برگزار شد.

دکتر منصور غلامی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، خراسانیان را مردمی دانست که در عرصه علم و دانش کوشا بوده و توانسته‌اند نام ایران را در جهان پرآوازه نمایند. وی همچنین داوردهای علمی دانشگاه فردوسی را مایه افتخار دانست و این افتخارات را مرهون تلاش و همت دست‌اندرکاران و گذشتگان عنوان کرد.

دکتر محمد کافی، رئیس دانشگاه فردوسی اظهار داشت که خطه خراسان همواره جایگاه و مهد علم و دانش بوده است و دانشگاه فردوسی مشهد، برگ زرین درخت تنومند دانشی است که گذشتگان آن را در این خطه پروراندند و اینک با گذشت هفت دهه افتخار، سربلندی و نام‌آوری این دانشگاه توانسته است به جایگاه‌های رفیع علم و فناوری در کشور و جهان دست پیدا کند. وی تأکید کرد که این دانشگاه باید سعی و تلاش نماید تا جایگاهی در خور نام امام رضا (ع) و فردوسی بزرگ و اندیشمندان و فرهیختگان خراسان کسب کند.

دکتر کافی گرامی‌داشت نام و یاد افرادی همچون دکتر سامی راد، دکتر شریعتی، استاد آشتیانی، دکتر فاطمی و

فعالیت‌های کارگروه ادبیات کودک و نوجوان دانشگاه فردوسی در نیم‌سال اول سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹

کارگروه ادبیات کودک و نوجوان همچون سال‌های گذشته، فعالیت‌های خود را در جهت آشنایی دانشجویان با زمینه‌های مختلف ادبیات کودک و نوجوان انجام داده است. برخی از فعالیت‌های این کارگروه به شرح زیر است:

- ۱- ادامه نمایش و تحلیل انیمیشن و فیلم کودک و نوجوان: فاطمه سوقندی، تحلیل بر مبنای نقد مارکسیستی)
- نمایش و تحلیل فیلم هری پاتر و جام آتش (تحلیل‌گر: سارا پورفرح، تحلیل بر مبنای نظریه‌های اقتباس)
- نمایش و تحلیل فیلم و انیمیشن «آواتار، آخرین بادافزار»، تحلیل‌گر: المیرا حسن‌زاده، تحلیل بر مبنای نظریه‌های باور جادویی
- نمایش و تحلیل انیمیشن «شاهزاده و یاماتانو اوروچی»، تحلیل‌گر: هیدمی یاماگورا، تحلیل بر مبنای اسطوره‌های ژاپنی
- نمایش و تحلیل انیمیشن - تئاتر «پره‌های آتشین»، تحلیل‌گر: شادی شجیعی، تحلیل بر مبنای مقایسه انیمیشن - تئاتر با داستان زال و رودابه در شاهنامه
- نمایش و تحلیل انیمیشن «وقتی ماری آن‌جا بود»، تحلیل‌گر: دکتر رؤیا یداله‌ی شاهراه، تحلیل بر مبنای نظریه‌های رمان نوجوان
- نمایش و تحلیل فیلم «پرنسس کوچک»، تحلیل‌گر: زهرا عباسی، تحلیل بر مبنای نظریه‌های اقتباس و دیدگاه‌های تربیت کودک در قرن نوزدهم

نمایش و تحلیل انیمیشن «پارک عجیب»، تحلیل‌گر: سارا خواجه‌پور، تحلیل بر مبنای نظریه‌های ادبیات نوجوان.

۲- برگزاری برنامه به مناسبت شانزدهم مهرماه، روز ملی کودک، با همکاری انجمن علمی دانشجویی گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی و گروه مستقل هنری «سه‌نقطه».

۳- ادامه برگزاری جلسات هفتگی کارگروه که در آن اعضای کارگروه دستاوردهای پژوهشی خود را به دیگر اعضای گروه گزارش می‌کنند. زمینه‌های تخصصی پژوهش اعضای کارگروه به

آن را می‌توان دید؛ چنانکه در همه داستان‌های شاهنامه، پیش از هر نبردی، پهلوانان به رامش و شادی می‌پردازند. دکتر یاحقی استفاده از دو نیروی باور و ایمان و شادی را مؤثرترین کار برای دور کردن دشمنان دانست و اظهار داشت که اگر از آن‌ها استفاده نشود، دشمن راهی برای هجوم و حمله پیدا خواهد کرد.

دکتر پاپلی یزدی یکی دیگر از سخنرانان این مراسم بود که درباره «نقش جشن‌های ایرانی در تعادل روح و روان جامعه» سخن گفت. وی پس از اشاره به انواع جشن‌های ایران باستان؛ همچون نوروز، مهرگان، سده و ... جشن‌های ایران باستان را یکی از راه‌های تحکیم وحدت و دوستی و جلوگیری از نزاع عنوان کرد که مردم با برپایی این جشن‌ها از کدورت‌ها و غم‌ها دوری می‌کردند. وی ادامه داد که در جشن‌های ایران باستان، نوعی عدالت اجتماعی نهفته بود؛ به این ترتیب که پادشاهان و والیان در این روزها برخلاف روزهای دیگر، بارعام می‌دادند و به مشکلات مردم رسیدگی می‌کردند. وی همچنین بخشش مجرمان، شادکردن فقرا با اطعام کردن و ... را از محسنات برگزاری این جشن‌ها در فرهنگ گذشته ایران دانست. لازم به ذکر است که سخنرانی دکتر حمید طبسی با عنوان «تو با دشمن از خوب گویی رواست» و دکتر فرزانه بهار با عنوان «یلدا در فرهنگ ایران و شمال اروپا»، پخش نمائنگ شب یلدا، اجرای نمایش «سیاوش» توسط گروه سپینتامهر به سرپرستی مریم بیدمشکی، حافظ خوانی قمرالزمان مشکوری و اجرای برنامه هنری از دیگر بخش‌های این همایش بود.

شماره ۳۵ - زمستان ۱۳۹۸

معرفی کتاب

**کلید گنج سعادت (مجموعه مقالات چهارمین همایش ملی
نگاهی نو به زبان و ادب عامه)، به کوشش دکتر سید علی
کرامتی مقدم و دکتر جواد میزبان، با نظارت دکتر محمد جعفر
یا حقی، مشهد: تمرین، ۱۳۹۸، ۵۰۴ صفحه.**

کتاب کلید گنج سعادت، مجموعه مقالات چهارمین همایش ملی نگاهی نو به زبان و ادب عامه و مشتمل بر ۲۳ مقاله منتخب این همایش است. دکتر محمد جعفر یا حقی، رییس این همایش، در بخشی از مقدمه این کتاب، از اهمیت پرداختن به زبان و فرهنگ عامه سخن گفته و اظهار داشته است که جهان پیشرفته امروز به دانش بومی بازگشته و به این نتیجه رسیده است که هرگز نمی توان از تجربیات پیشینیان بی نیاز بود. وی همچنین توجه را به این نکته جلب کرده است که آشنایی با دستاوردهای فرهنگ عامه، راه را برای زیستن بهتر هموار می کند. دکتر یا حقی درباره برگزاری این همایش خاطرنشان کرده که برگزاری این همایش، بیعت دانشگاه و مجامع علمی با فرهنگ و هنر و ادب است و خراسان با غنای فرهنگی خود می تواند میزبان مطالعات فرهنگ مردم باشد.

شرح زیر است: دکتر محمدجواد مهدوی: نظریه های رمان نوجوان، دکتر رؤیا یدالهی شاهراه: نظریه های رمان نوجوان، نظریه وجودی ادبیات کودک، دکتر نجمه بهمدی مقدس: مطالعات فیک (فلسفه برای کودکان)، المیرا حسن زاده (دانشجوی دکتری ادبیات حماسی): اقتباس از شاهنامه فردوسی برای کودکان بر مبنای نظریه های باور جادویی، فاطمه سوقندی (دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی): ادبیات و شعر نوجوان، سارا پورفرح (دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی): نظریه های اقتباس و اقتباس در حوزه ادبیات کودک و نوجوان، زهرا ظریف (کارشناس ارشد ادبیات کودک و نوجوان): کتاب های تصویری و مصور کودکان ۸. زهرا عباسی (دانشجوی کارشناسی ارشد ادبیات کودک و نوجوان): نقد بوم گرا و کاربرد آن در تحلیل و نقد رمان نوجوان، سارا خواجه پور (دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی): نظریه های رمان نوجوان و رمان نوجوان فارسی.

۴- ادامه خرید کتاب از محل بودجه شخصی اعضای

کارگروه برای تجهیز کتابخانه تخصصی کارگروه

۵- دریافت مجوز نشریه تخصصی ادبیات کودک و نوجوان

از خانه نشریات دانشگاه فردوسی

۶- تهیه و ویرایش مقاله برای انتشار در مجله تخصصی کارگروه

۷- برگزاری کارگاه «تربیت مربی بازی و شاهنامه» توسط

عضو کارگروه (المیرا حسن زاده) در کتابخانه قطب علمی فردوسی شناسی

۸- برگزاری ۸ جلسه «کارگاه نظریه و نقد ادبی» توسط

عضو کارگروه (دکتر رؤیا یدالهی) در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان مشهد

۹- چاپ مقاله برگرفته از رساله دکتری عضو کارگروه

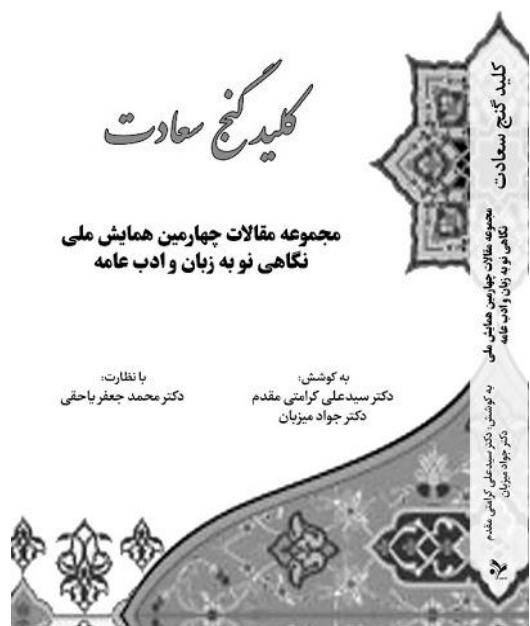
(دکتر رؤیا یدالهی شاهراه) در مجله مطالعات ادبیات کودک دانشگاه شیراز (عنوان: روان شناسی اگزیستانسیال: فهم مسئله ادبیات نوجوان و پژوهش در این حوزه)

۱۰- ارائه گزارش سفر عضو کارگروه (زهرا عباسی) به کانادا و

بازدید از کتابخانه ها و مراکز دوستدار کودک در این کشور

۱۱- شرکت اعضای کارگروه (دکتر نجمه بهمدی و زهرا

عباسی) در جلسات تربیت مربی فیک.

کلید گنج سعادت

مجموعه مقالات چهارمین همایش ملی
نگاهی نو به زبان و ادب عامه

با نظارت:
دکتر محمد جعفر یا حقی

به کوشش:
دکتر سیدعلی کرامتی مقدم
دکتر جواد میزبان

کلید گنج سعادت

مجموعه مقالات چهارمین همایش ملی
نگاهی نو به زبان و ادب عامه

به کوشش:
دکتر سیدعلی کرامتی مقدم
دکتر جواد میزبان

رساله‌ها و پایان‌نامه‌ها

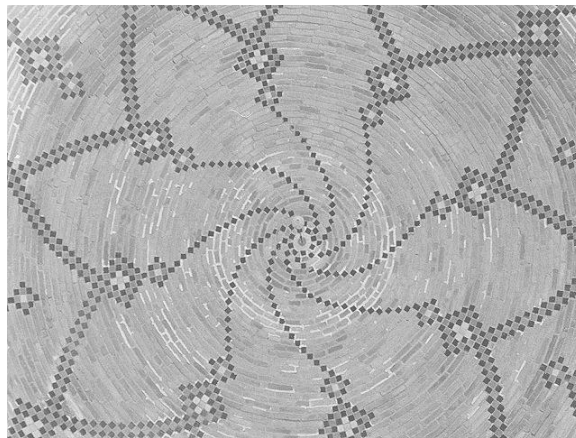
داور داخلی، دکتر ابوالقاسم قوام و دکتر فرزاد قائمی و استاد داور مدعو، دکتر حمید رضائی‌فر حضور داشتند، صمصامی ابتدا خطابه رساله خود را قرائت کرد و درباره موضوع رساله خود گفت: در این رساله، یکی از زیرشاخه‌های علم مدیریت (مدیریت منابع انسانی) در شاهنامه فردوسی بررسی شده‌است.

نتیجه این تحقیق نشان می‌دهد که همه وظایف یک مدیر منابع انسانی از جمله برنامه‌ریزی نیروی انسانی، تجزیه و تحلیل و طراحی مشاغل، طراحی سیستم اطلاعاتی، آموزش کارکنان و تربیت مدیران، تعیین حقوق و مزایا و جذب و تأمین نیرو در شاهنامه فردوسی کاملاً رعایت شده‌است. در ادامه این جلسه، استادان داور سوالات خود را درباره این رساله مطرح کردند و شیرین صمصامی به آن‌ها پاسخ داد.

جلسه دفاع از رساله حمیرا علیزاده با عنوان «نقد تخیلی نمادهای گیاهی و حیوانی در فیلم‌های بیضایی، کیارستمی و مهرجویی (براساس نظریه ژیلبر دوران)» با حضور استاد راهنما، دکتر مهدخت پورخالقی چترودی، استاد مشاور، دکتر نگار مزاری، استادان داور داخلی، دکتر خزاعی فرید و دکتر فرزاد قائمی و استاد داور مدعو، دکتر زهرا حیاتی، استاد دانشگاه تهران، روز سه‌شنبه، بیست‌وسوم مهرماه ۱۳۹۸ در دانشکده ادبیات و علوم انسانی برگزار شد. علیزاده در این رساله، نمادها و اساطیر گیاهی و حیوانی آثار سینماگران ایرانی، بهرام بیضایی (چریکه تارا، باشو غریبه کوچک، مسافران و سگ‌کشی)، عباس کیارستمی (خانه دوست کجاست؟، زیر درختان زیتون، طعم گیلان و باد ما را خواهد برد) و داریوش مهرجویی (پستچی، شیرک، پری، درخت گلابی) را براساس نظریه تخیل‌شناسانه ژیلبر دوران بررسی کرده‌است.

جلسه دفاع از رساله دکتری شیرین صمصامی، دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، با عنوان «مدیریت منابع انسانی در شاهنامه فردوسی» ساعت ۱۱/۴۵ روز سه‌شنبه، بیست‌وششم مهرماه ۱۳۹۸ در تالار استاد رجائی بخارایی دانشکده ادبیات و علوم انسانی برگزار شد. در این جلسه که استاد راهنما، دکتر مهدخت پورخالقی چترودی، استاد مشاور، دکتر محمد مهدی فراحی، استادان

دریغ‌یادها

قطب علمی فردوسی و شاهنامه‌فقدان این دانشمند بزرگ عرصه زبان و ادبیات فارسی را به جامعه شاهنامه‌پژوهان ایران و تاجیکستان و دوستداران زبان و ادبیات فارسی در این کشور تسلیت می‌گوید.

استاد مظاهر مصفا درگذشت

(مردی ز شهر هرگز)

مظاهر مصفا، فرزند اسماعیل مصفا، در سال ۱۳۱۱ در اراک متولد شد. دوران تحصیلات ابتدایی خود را در مدرسه حکیم نظامی قم و دوره متوسطه را در دارالفنون گذراند. سپس به دانشسرای عالی رفت و در رشته ادبیات به تحصیل مشغول شد. او تحصیلات خود را در رشته زبان و ادبیات فارسی تا درجه دکتری در دانشگاه تهران ادامه داد و پایان‌نامه خود را با عنوان «تحول قصیده در ایران» زیر نظر بدیع‌الزمان فروزانفر نوشت.

مظاهر مصفا یکی از قصیده‌سرایان شاخص ایرانی بعد از ملک‌الشعرا بهار است. وی در کشورهای افغانستان و هند و دیگر کشورهای فارسی‌زبان نیز شناخته شده‌است. برخی از مجموعه اشعار او عبارتند از: ده فریاد، سی سخن، نسخه اقدم، توفان خشم، سپیدنامه، مهر دلیند. تصحیح دیوان ابوتراب فرقتی کاشانی، مجمع‌الفصحاء رضاقلی خان هدایت، نزاری

ولی صمد

شاهنامه‌پژوه تاجیک درگذشت

ولی صمد در بیستم ژانویه سال ۱۹۳۶ در منطقه «اسفره» ولایت «خجند» تاجیکستان به دنیا آمد. او را پدر زبان تاجیکی می‌نامند. وی در سال ۱۹۵۶ از دانشگاه تربیت معلم کانی‌بادام فارغ‌التحصیل شد.

تحقیق درباره چگونگی تأثیرپذیری ادبیات کشورهای اروپایی از آثار بزرگان ادبیات فارسی، یکی از فعالیت‌های مهم علمی وی بود که تألیف کتاب شاهنامه فردوسی و چرنیشفسکی و فردوسی و شاهنامه در قفقاز حاصل این پژوهش‌هاست. این کتاب در تاجیکستان و ایران به چاپ رسیده‌است.

نگارش پانزده رساله علمی و بیش از ۳۵۰ مقاله درباره روابط ادبی میان فارسی‌زبانان و دیگر اقوام؛ به‌ویژه منطقه قفقاز؛ ریاست بنیاد بین‌المللی زبان فارسی تاجیکستان؛ عضویت در انجمن خاورشناسان ارمنستان، جمعیت دوستی تاجیکستان و ایران، هیئت تحریریه مجله رودکی در ایران و مجله ادب (تاجیکستان) بخشی از کارنامه علمی و ادبی وی است. ولی صمد همچنین جایزه کتاب سال ایران در سال ۲۰۰۵ را برای کتاب شاهنامه فردوسی و چرنیشفسکی از آن خود کرد.

ولی صمد در دوم آبان‌ماه ۱۳۹۸ در ۸۳ سالگی درگذشت.

شد. دوره کارشناسی را در ۱۳۱۷ خورشیدی در رشته مهندسی برق از دانشگاه تهران گرفت و برای ادامه تحصیلات خود به تحصیلاتش راهی آمریکا شد وی علاوه بر فعالیت‌های علمی خود در رشته مهندسی برق، علاقه بسیاری به فرهنگ ایرانی و ادب فارسی داشت و به عنوان مشاور در مؤسسات علمی و ادبی همکاری می‌کرد.

علاقه او به شاهنامه و فردوسی سبب نگارش کتاب‌ها و مقالات بسیاری شده که مورد توجه شاهنامه‌پژوهان واقع شده است. پژوهشی در اندیشه‌های فردوسی، شاهنامه و هویت ملی و نگاهی به شاهنامه نشان‌دهنده این دوستداری به شاهنامه فردوسی و فرهنگ و ادب ایران است. پروفیسور فضل الله رضا در بیست و هشتم آبان ماه ۱۳۹۸ در اتاوی کانادا درگذشت.

فہستانی، سنایی، سعدی، نظیری نیشابوری و جوامع‌الحکایات محمد عوفی از دیگر آثار وی است. استاد مظاهر مصفا در هشتم آبان‌ماه ۱۳۹۸ در تهران درگذشت.

پروفیسور فضل الله رضا درگذشت

«به زعم این نگارنده، فردوسی مترجم روزمره کسی و دستگاہی نبوده است که بخش‌های نیم‌خوانده از داستان‌های پهلوی را به دستور روزانه دیگران به شعر فارسی برگرداند. این مرد سخندان پرشور، داستان‌های باستان را بسیار خوانده و در فراز و نشیب افسانه‌های آن روزگاران فراوان اندیشیده بود. فردوسی مانند همه آفرینندگان هنری شاهکارهای جهانی، در ذهن خود برنامه کار و صحنه‌ها و روابط بازیگران را از پیش زیر و روی می‌کند. از همان آغاز کار، ذهن فردوسی مانند شطرنج‌بازی که به میدان قهرمانی جهانی پای می‌گذارد، حرکت مهره‌ها را از پیش در فرمان دارد. از این روی، هر جا که داستان نزدیک‌تر به تعلق خاطر اوست، عرصه سخن را هنرمندانه‌تر آماده می‌سازد و خواننده را با خود به گلستان دیگری می‌برد». این‌ها سخنان شاهنامه‌پژوه فقید، پروفیسور فضل‌الله رضا است که در کتاب پژوهشی در اندیشه‌های فردوسی آورده که ژرف‌نگرانه به شاهنامه و فردوسی نگریسته است.

فضل‌الله رضا متولد ۱۰ دی ۱۲۹۳ خورشیدی در رشت است. تحصیلات خود را در رشت گذراند و صرف و نحو عربی را از استادان خود آموخت. از همان جوانی با آثار فاخر ادب فارسی همچون گلستان، بوستان، شاهنامه فردوسی و... آشنا

